

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
DIGITAL LEADERSHIP DEVELOPMENT MODEL OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER AFFILIATION, CHAIYAPHUM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

¹อภิญญา จำปาหวาย และ ²นวรรตน์ แซ่ไคว่
¹Apinya Jampavay and ²Navarat Saekhow

¹มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น, ประเทศไทย
Sripatum University Khonkaen, Thailand
minandgul@gmail.com

Received : March 2, 2023; **Revised :** March 25, 2024; **Accepted :** April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 262 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI_{Modified} และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล 2) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศ

¹ นักศึกษา, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

² อาจารย์ ดร., คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

อย่างมีอาชีพ และ 4)การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 2. รูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ มีหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล หน่วยที่ 2 การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมีอาชีพ หน่วยที่ 3 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และ หน่วยที่ 4 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 4) แนวทางการพัฒนา และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ 3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current situation, Desired condition, and Administrators of educational institutions require leadership development in the digital era under the supervision of Chaiphaphum Primary Educational Service Area Office 2. 2) to create and verify the suitability of the digital era leadership development paradigm for school administrators under the supervision of Chaiphaphum Primary Educational Service Area Office 2. 3) to evaluate the feasibility and usefulness of the digital era leadership development model for school administrators under the supervision of Chaiphaphum Primary Educational Service Area Office 2. Using an integrated research approach. The population includes 262 educational institution administrators in the academic year 2023 under the Chaiphaphum Primary Educational Service Area Office 2. The research tools used were questionnaires on current conditions and desired conditions. Evaluation form for suitability and feasibility of the model. The statistics utilized in data analysis are mean, standard deviation, and index value. (PNI_{Modified}) and content analysis. The results of the research found that 1. The current state of leadership development in the digital age of educational institution administrators as a whole is at a high level. Overall desirable conditions were at the highest level. And the order of the needs is as follows 1.1 Vision in the digital era, 1.2 Citizenship in the digital age, 1.3 Professional excellence, and 1.4 Creating a learning culture in the digital age. 2. Model for developing leadership in the digital age for educational institution administrators, consisting of 2.1 principles, 2.2 objectives, 2.3 procedures. There are 4 learning units: Unit 1: Having a vision in the digital age, Unit 2: Professional excellence practices, Unit 3: Citizenship in the digital age, and Unit 4: Creating a learning culture in the digital age 2.4. Development guidelines and 2.5 conditions for success 3. Results of evaluating the suitability and usefulness of the digital era leadership development model for school

administrators. Overall, it is appropriate at the highest level and usefulness is at the highest level.

Keywords : Leadership development model ; Leadership in the digital age ; Educational institution administrators.

บทนำ

เมื่อโลกเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่มีเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้อย่างพลิกโฉมเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างพลิกผันที่ส่งผลให้การมุ่งพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น การพัฒนาประเทศในระยะต่อไปจะมีการพัฒนาเสริมสร้างปัจจัยพื้นฐานด้านต่างๆ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน กฎหมายกฎระเบียบ บทบาท และแนวทางการให้บริการของภาครัฐ องค์ความรู้และนวัตกรรม การเสริมสร้างความมั่นคง การบริหารจัดการความเสี่ยงตลอดจนกลไกการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่างๆ ให้พร้อมรองรับความแพร่หลายของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการปรับตัวของภาคส่วนต่างๆ ได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นยุคที่ความฉลาดของเทคโนโลยีจะหลอมรวมกันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์ ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จคือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ คุณลักษณะ ทักษะประสบการณ์ มีภาวะผู้นำในการกล้าที่จะคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และก้าวทันต่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ผู้บริหารจะต้องเรียนรู้และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีภาวะผู้นำในการกล้าที่จะคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ และก้าวทันต่อเทคโนโลยี นอกจากนั้นยังต้องสามารถพัฒนาตนเองในด้านทักษะของการบริหารงาน และบริหารบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ (ชัยธวัช เนียมศิริ, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี การสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต2 มีการบริหารจัดการด้านการศึกษาโดยใช้แนวทางการบริหารตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นนโยบายด้านที่ 3 มีตัวชี้วัดในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้านดิจิทัล และทักษะสื่อสาร ทั้งยังส่งเสริมการใช้ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพมีศักยภาพ และมีคุณธรรม จริยธรรม

รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจ ในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยสร้างมาจากความคิด ประสบการณ์การใช้อุปมาอุปไมย หรือจาก ทฤษฎีหลักการต่างๆ และแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง(เทศนา แชมมณี,2555)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่มีความ เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อผู้บริหาร สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้ที่มีความสนใจจะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ ประโยชน์ ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของตนเอง การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วย เทคโนโลยีดิจิทัล การวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำ ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุค ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 3 . เพื่อประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จาก 262 โรงเรียนปีการศึกษา 2566 จำนวน 262 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566 จาก 262 โรงเรียน จำนวน 155 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบประชากรกับตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของขอบเขตเนื้อหาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย 1) การมี วิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมีอ าศีพ 4) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยแจกความถี่และหาค่าร้อยละเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ได้จากการสัมภาษณ์สรุป และวิเคราะห์แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

องค์ประกอบ ภาวะผู้นำยุค ดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	D	I	PNI	ลำดับ
1. การมีวิสัยทัศน์ ยุคดิจิทัล	4.20	0.54	มาก	4.82	0.25	มากที่สุด	4.20	4.82	0.148	1
2. การเป็นพลเมือง ในยุคดิจิทัล	4.33	0.64	มาก	4.84	0.29	มากที่สุด	4.33	4.84	0.118	2
3. การสร้าง วัฒนธรรมการ เรียนรู้ยุคดิจิทัล	4.34	0.60	มาก	4.81	0.29	มากที่สุด	4.34	4.81	0.108	4
4. การปฏิบัติที่ เป็นเลิศอย่างมี อาชีพ	4.31	0.58	มาก	4.78	0.30	มากที่สุด	4.31	4.78	0.109	3
รวม	4.31	0.58	มาก	4.78	0.30	มากที่สุด				

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับ

มาก การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมีอาชีพร อยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด และการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมีอาชีพร อยู่ในระดับมากที่สุด

ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมีอาชีพร และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 (n=7)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
1 หลักการ	4.71	0.46	มากที่สุด	4.76	0.44	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.57	0.51	มากที่สุด	4.57	0.51	มากที่สุด
3 วิธีดำเนินการ	4.69	0.47	มากที่สุด	4.65	0.48	มากที่สุด
4 หลักการพัฒนา	4.67	0.48	มากที่สุด	4.67	0.51	มากที่สุด
5 เงื่อนไขความสำเร็จ	4.71	0.47	มากที่สุด	4.57	0.48	มากที่สุด
โดยรวม	4.67	0.47	มากที่สุด	4.64	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 (n=18)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
1 หลักการ	4.67	0.48	มากที่สุด	4.71	0.44	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.59	0.50	มากที่สุด	4.65	0.68	มากที่สุด
3 วิธีดำเนินการ	4.52	0.50	มากที่สุด	4.61	0.69	มากที่สุด
4 หลักการพัฒนา	4.57	0.50	มากที่สุด	4.65	0.68	มากที่สุด
5 เงื่อนไขความสำเร็จ	4.53	0.51	มากที่สุด	4.64	0.69	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
โดยรวม	4.58	0.49	มากที่สุด	4.66	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเริ่มมีการปรับตัวโดยการใช้นวัตกรรมเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นแนวคิดที่ใหม่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในยุคดิจิทัล ผู้นำในยุคนี้ต้องมีความสามารถ ทักษะ พุทธิกรรมที่เหมาะสม และต้องเป็นผู้นำทางการคิดด้วยการคิดเองหรือนำความคิดของผู้อื่นมาประยุกต์ใช้ การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับการวิจัยของ กัญญารัตน์ สุขแสน (2563) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครื่องมือณิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายการมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลในการบริหารงาน มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางขององค์กรอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลต่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความรู้ ความเข้าใจ มีสมรรถนะและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน มองการณ์ไกลและมุ่งพัฒนาตนเอง ผู้เรียน ครูและบุคลากรในองค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยนำสื่อดิจิทัลมาเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ กัญญารัตน์ สุขแสน (2563) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครื่องมือณิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารจัดการสถานศึกษาจำเป็นต้องตั้งวิสัยทัศน์เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ มีความรู้ความสามารถในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอในการทำงานเป็นแบบอย่างที่ดี มีทักษะที่เชี่ยวชาญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสามารถสนับสนุนส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างมืออาชีพให้กับครู บุคลากร และผู้เรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ มนูญ แก้วโวหาร (2565) ความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการรู้การเข้าใจดิจิทัล ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัลและด้านการสื่อสารดิจิทัล ตามลำดับ

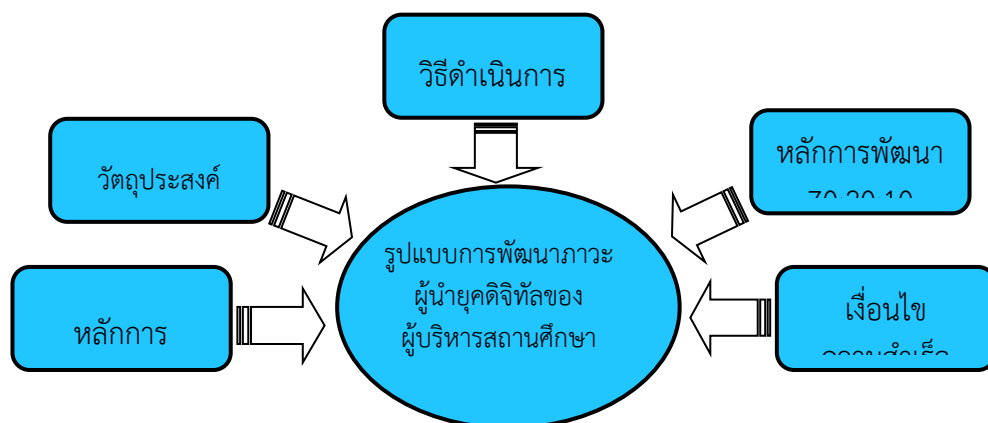
4. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ ประกอบไปด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 4) แนวทางการพัฒนา ประกอบไปด้วย 1. หลักการพัฒนา 70:20:10 2. วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 1. การเรียนรู้จากประสบการณ์ปฏิบัติจริง 2. การให้คำปรึกษาหรือการฝึกอบรม และ 3. การศึกษาจากผู้อื่นหรือการศึกษาด้วยตนเอง 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1. การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน – หลัง การพัฒนา 2. การประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ผลตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการพัฒนานถูกออกแบบและพัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีและหลักการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและสมรรถนะในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมพัฒนา รูปแบบการพัฒนานี้มีความสำคัญเนื่องจากช่วยให้ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับงานของตนได้ และยังส่งผลในการเพิ่มประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษา เป็นประโยชน์ทั้งต่อบุคลากรและองค์กรในระยะยาว สอดคล้องกับการวิจัยของ จิตมา วรรณศรี(2564) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล พบว่า ผลการสร้างและประเมินรูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบของรูปแบบที่เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3)

องค์ประกอบหลักได้แก่ องค์ประกอบของภาวะผู้นำ วิธีพัฒนาและกระบวนการพัฒนา 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

5. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สร้างขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำได้จริงทั้งลักษณะเป็นรายบุคคล และหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับครูและบุคลากรในสังกัด อีกทั้งรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบตามหลักการพัฒนา สอดคล้องกับวิจัยของ จิตมา วรณศรี(2564) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล พบว่า ผลการประเมินด้านความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลพบว่าโดยภาพรวมมีผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผลการวิจัยทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ได้แก่ ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ และการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และได้โมเดลเป็นแนวทางคำอธิบายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ หลักการพัฒนา และเงื่อนไขความสำเร็จ ดังภาพ

ภาพที่ 1 โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารัตน์ สุขแสน. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน
ในเครื่องมือลัทธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล.
วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(10), 460-471
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ.
อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชัยวัช เนียมศิริ. (2561). ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุค Thailand 4.0 กรณีศึกษา
จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60.
- ทศนา แหมมณี. (2555). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- มนูญ แก้วโวหาร. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต5. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
2560 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและ
ยุทธศาสตร์.
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

